

Oleksandr Kyselov ¹

Proxypolitik – Solidaritet med vem?

Ur *Allt åt alla* (<https://alltatala.se/proxy-politics-solidarity-for-whose-sake/>)

Vad betyder den internationella solidaritet egentligen när kryssningsmissilerna slår ned? Oleksandr Kyselov från Allt åt alla Uppsala kritiserar den västliga vänsterns svar till den ryska invasionen av Ukraina och diskuterar hur man kan komma vidare från gamla ställningstaganden.

Internationell solidaritet, använd som en paroll, kan i verkligheten vara selektiv och polariserande. Den kan leda till starka känslor, upprörda fördömanden, passionerat utpekande och oväntade allianser. Men den kan också bli en proxy, ett ombud, för olika politiska intressen som är helt skilda från dem som man påstår sig solidariserat sig med.

Det är precis detta som hände när kriget i Ukraina inleddes. På ett ögonblick blev händelserna i vårt fattiga, perifera land ett ämne för en närmast global debatt. Vi har sett det mesta: från stora gester och högljudda applåder till starkt formulerade uttalanden och även till att länder öppnar sina gränser. Men snart blev det tydligt att denna uppmärksamhet huvudsakligen drevs av åskådarnas egna inrikespolitiska agendor.

Solidaritet som proxy

Redan från början var liberalerna i väst bland Ukrainas starkaste supportrar. Tyvärr tenderade denna solidaritet att vara på någon annans bekostnad. Först kastades de ukrainska flyktingarna in i redan ansträngda och underfinansierade välfärdssystem, ibland påfyllda från tidigare stängda kassor eller oftare genom omprioriteringar. Dessutom var det inte ovanligt att behovet av att stöda Ukraina användes för att motivera åtstramningar inom landet. Till och med ökningen av leveranserna av ammunition, som i Storbritannien, gick hand i hand med utpressning mot fackföreningarna. Genom politiska val tenderade detta att underminera just den solidaritet som motiverade det.

Dessutom blev den ryska invasionen en murbräcka för att kringgå normala överväganden och för att pressa igenom en exempellös militär upprustning, genom mångmiljardkontrakt till vapenindustrin och genom att förskjuta fokus bort från klimatmålen. Samtidigt blev leveranserna till Ukraina ofta uppskjutna, landets spannmålsexport blockerades i månader, och omfattningen av utfästelserna blev beroende av personer som Trump och Orban. Och ändå fortsatte den ryska gasen, oljan och uranet att flöda, och den västliga högteknologiska produktionen fortsatte att hitta vägar in i Ryssland.

Vänstern stod å andra sidan, trots årtal av förespråkande av internationalism, inför en existentiell utmaning av sin sedan länge etablerade syn på världen och sina prioriteringar. Alltför många, fångade av gamla trauman eller hyllande av tidigare dygder, klarade inte av att se bortom sin inrikespolitiska kamp och sina stelnade ståndpunkter från kalla kriget. För en del kom öppet och konsekvent stöd till Ukraina helt enkelt att associeras med borgerlig politik, och som inget annat än ett nytt bevis på dubbla måttstockar. När det kom till kritan ”fanns huvudfienden hemma” och den som sågs som vän till din fiende var verkligen inte din vän. Därför har vänstern under de senaste två åren oftast pendlat mellan halvhjärtat stöd och pinsam likgiltighet.

Med detta i åtanke är det inte att undra på att diskussionerna snabbt fick formen av ett dogmatiskt övningsexempel, där ”en konkret analys av den konkreta situationen” lyste med

¹ Oleksandr Kyselov är medlem i *Sotsialnyi Ruch* och *Allt åt alla* i Uppsala.

sin frånvaro. ”Detta är ett patriarkaliskt äventyr, ett proxykrig som ju provocerats fram av den yttersta ondskan, Väst, en angelägenhet för Ukrainas kapitalistiska regering.”

Klichéer som dessa kom att utnyttjas av många för att bekräfta sin verkligt radikala identitet och höga moral. Den stökiga verkligheten skulle bara komplicera saker i onödan. När allt kommer omkring, är det inte vår heliga plikt att vara fredens röst? Varför går inte bara arbetarna i Ukraina och Ryssland samman och störtar sina härskare?

På detta sätt kommer ukrainare oavsett politiska ståndpunkter att klumpas ihop med dem vars välvilja i bästa fall sträcker sig till deras klassbröder och med vartannat steg de tar ställer resten mot varandra. Även när du helt enkelt inte har någon valmöjlighet kommer dina naturliga allierade att ta detta som en bekväm ursäkt för att distansera sig ytterligare och till sin lättnad förnya de barrikader som skyddar deras bekvämlighetszon.

Solidaritet för dess egen skull

I en ideal värld vore det inte svårt för någon som ärligt bryr sig om folket att börja med en närmare titt på dem. Vilka är denna ”borgarklass” som anordnar ukrainademonstrationer, så som Kajsa Ekis Ekman kallar oss. Är de inte immigrantarbetare som förlorade livet vid byggarbetsplatsen i Sundbyberg? Är de inte förödmjukade, utarbetade och lurade lantarbetare i Skåne? Är de inte utmattade städare i Storstockholm som tillbringar timtal av obetalt pendlande eller desperata kvinnor som tvingas sälja sex för att försörja sina familjer?

Vad krävs det för att fundera ut vilka som kommer att ”slås med spadar” om ammunitionen tar slut, så som den ukrainska utrikesministern lovade? Kommer det verkligen att vara rika män? Eller snarare en av de 45.000 kvinnorna eller 10.000 järnvägsarbetarna i armén? Finns det någon tvekan om vilkas hem och levebröd som kommer att vara utsatta när luftvärnets förmåga är uttömd? Vem kommer att ha mest att vinna på ”revolutionär defaultism” - den halvt levande och demobiliserade arbetarrörelsen, de icke-existerande masspartierna till vänster, eller den organiserade högern?

Ett botemedel mot meningslösa uppvisningar i dygdighet är förståelsen för att ord har konsekvenser, speciellt för dem som möts av kulor eller är direkt utsatta för exploatering. Det kanske ser ut som samma sak för radikalerna som verkar framför en skärm, men det är en skillnad för dem som löper risken att utsättas för den ryska regimens godtycke: politiska aktivister, fackliga aktivister och journalister, som Kreml uppenbarligen inte skonar. Det är en skillnad för feminister och HBTQ-aktivister mot vilka Putin har utlyst sitt korståg. Det är en skillnad för dem som inte kan fly, och det är en skillnad för dem som ändå tvingas till det trots allt. Alla har inte råd med lyxen av abstrakta resonemang.

Självklart ska uppmaningarna till solidaritet inte innebära något förbud mot att kritisera eliterna när de klär sin politik i de rätta färgerna. Men det betyder inte heller att man utan vidare kan förkasta varje handling som överlagt och ytligt hyckleri. Ta dem på orden och avslöja varje brist på konsekvens, utan att hugga folket längst ner i ryggen. Vad kommer varje enskilt förslag, reformpaket eller politiskt utspel i första hand att bidra till? Bevarar det sakernas tillstånd, stärker det skyddet eller styrkan hos arbetarklassen, försvagar dem eller kanske framför allt berikar politikernas uppbackare? Även själviska och oärliga gester kan vara till nytta om någon utkräver ansvar.

Internationalismen har förstås ingenting att göra med arroganta krav på att förkasta varje tvivel eller glömma sina egna intressen. Samma omständigheter som utnyttjas för att rättfärdiga slopandet av en allmän helgdag eller pumpa upp priset på Wallenbergs aktier, kan vara skäl till att kräva en skattehöjning för miljardärerna eller förstärkning av vapenindustrin. Kamrater borde kunna diskutera utmaningar öppet och söka lösningar tillsammans.

Bortom westsplaining ²

Med detta sagt kan ukrainare vara lika självupptagna, naiva, traumatiserade eller hatiska. Vi är orubbliga angående vår ljusa europeiska framtid, vi ställer orimliga krav på dem som befinner sig i de ockuperade territorierna, vi är snabba när det gäller att kalla andra för Putins slavar, och vi tror att den enda goda ryssen är en död ryss. Men visar inte detta på att dialogen är livsviktig?

Verklig internationalism grundar sig på att man stöder vanliga människor, erkänner sina tvivel och jordnära agendor, ser bortom stereotyperna och bygger upp vad vi har gemensamt. Inte på grund av moralisk plikt eller dåligt samvete, men av medkänsla för och solidaritet med dem som är som oss. När höger vågen kommer har lönearbetarna runt om i världen ingen annan att lita på än varandra.

Översättning: Jan Czajkowski]

Lästips

[Intervju med Oleksandr från Sotsialnyi Ruch](#) (mars 2022)

Taras Bilous: ["Vänstern i väst måste tänka om"](#) Noter om kriget från Kiev (13 mars 2022)

[Kriget i Ukraina, internationell säkerhet och vänstern](#) (24 maj 2022)

[Varför jag gör motstånd mot den ryska invasionen.](#) (augusti 2022)

Intervju: [Taras Bilous - "Om vi inte stred i armén skulle det inte finnas någon vänster i Ukraina"](#) (maj 2024)

Oksana Dutchak: [10 förskräckliga vänsterargument mot det ukrainska motståndet](#) (juli 2022)

Volodymyr Isjtjenko: [Ukrainska röster?](#) (juni 2023)

Hanna Perechoda: [Ukrainas arbetare kämpar även mot ett inre hot – de behöver stöd](#) (maj 2023)

Daria Saburova: [Frågor om Ukraina](#) Krigets karaktär, Rysslands roll, extremhöger och vänster i Ukraina m m (okt. 2022)

Kateryna Turenko: ["Solidaritet är vårt vapen"](#) (februari 2024)

---

² *Westsplaining* – Nedsättande om tendensen bland vänstern i Väst att arrogant förklara situationen i Östeuropa, utan att ta någon hänsyn till vad vänstern i Öst har att säga. Se <https://en.wikipedia.org/wiki/Westsplaining>. Problemet westsplaining har diskuterats en hel del sedan krigsutbrottet. För ett tidigt exempel, se [Professorsduon borde sluta raljera – och börja lyssna](#) (ur *ETC* mars 2022)